

Jók és rosszak

Dóka Pétert Szekeres Nikoletta kérdezi

Lehet-e superhősokról újszerű könyvet csinálni? Vannak-e csak jó karakterek? Milyen kapcsolódási pontok vannak a különféle műfajú, de azonos szerzőjű regények között?

Dóka Péterrel *Szupermalac és Ūrpatkány* című gyerekregénye kapcsán beszélgettünk alkotásról, műfaji sokszínűségről, rajzfilmről és a váltásról.

Ismét olyan műfajú könyvet olvashatunk tőled, amit eddigi köteteidben még nem próbáltál ki. Minek köszönhető, hogy mindig új területet hódítasz meg?

Igazából nem tudom. Időről-időre elkezd érdekelni egy zsáner, ki akarom próbálni, mennyire tudom a saját képemre alakítani, mennyire tudok a keretein belül maradva alkotni. Lehet, hogy csak keresem a saját műfajomat, és a hozzá vezető út ez a sok próbálkozás.

Hogyan jutottál a superhősös történetekig? Lehet még újat kihozni a témából?

A *Lila királylány* című könyvem elég érzelmes kötet, és amikor 2014-ben megjelent, azt gondoltam, jólesne most valami teljesen másilyen könyvet írni, valami vagányat, egyszerűt, talán kicsit közönségeset. Ismerem akkoriban egy kissrácot, aki imádta a superhősfilmeket, ezért én

is megnéztem egy csomót. Egyre jobban kezdtem felismerni a kliséket, a tipikus fordulatokat, és arra gondoltam, írni kellene egy vicces superhősös könyvet, vagyis egy zsánerparódiát. Aztán beteg lettem, nem tudtam kiszállni az ágyból, és két hét alatt összehoztam a *Szupermalac* első változatát – mondhatni: gyógyszerek hatása alatt.

Voltak-e neked, illetve az illusztrátornak ihletői? A könyv vizuális megoldásai erősen emlékeztetnek a magyar rajzfilm fénykorára, és gyakran a szövegek is ezt idézik, másrészt a nálunk még igen ritka, talán Lakatos István nevével fémjelezhető angol típusú regényekre jellemző abszurd szürrealitás is megjelenik, a sztori írás megszokott szabályait felrúgó stílusával...

A sorozat rendezője, Máli Csaba Dargay Attila egyik utolsó tanítványa volt, a legendás Pannónia Rajzfilm-

stúdióban kezdte a pályáját, róla tehát valóban elmondható, hogy művésze a magyar rajzfilmgyártás fénykorából táplálkozik. A szövegemre sok minden hatott, maga a kiinduló történet – az első fejezet – A rút kiskacsa parafrázisa, de az Ūrben játszódó részeket Stanislav Lem *Kiberiáda* című kötete is erősen befolyásolta, legalábbis utólag erre jutottam. Természetesen számos képes regény is inspirált, többek között Lakatos István remek *Emma és Tesla* sorozata, valamint egy tucatnyi angol nyelvű könyv, amelyeket a Móra Kiadó szerkesztőjeként ismertem meg – rengeteg képes regény érkezett az utóbbi években a kiadóba, ezek egy részét meg is jelentettük magyarul. Lakatos István egyébként olvasta a *Szupermalac* ősverzióját, sőt az ő kérésére változtattam meg a trilógia végét, ugyanis szerinte a zárlat túlságosan lehangoló lett volna. Így most valamivel vidámabb.

Mi volt előbb, a rajzfilm vagy a könyv? Hogyan készülnek a tévédarabok, és mennyiben más a forgatókönyvírói és a regényírói munka?

A könyv volt előbb. Létezett az említett összöveg, amelyből előbb megírtam az animációs sorozat epizódjainak nagyjából a felét, aztán újabb–jól rajzolható–részeket írtam a rajzfilmes változatba, végül ezek közül többet utólag beemeltem a kibővített kéziratba. Tavaly Dávid Ádám szerkesztő kollégám javaslatára a történetet három részre osztottam, így jött létre a trilógia, amelynek első kötete a most ősszel megjelent *Hősök leszünk!* Ami a forgatókönyvírói munkát illeti: először nehezen éreztem rá ennek a hasznos hat percnek a ritmusára (a hét perces epizódokból egy percet tesz ki az eleje és vége főcím), úgyhogy szorgalmas tanulóként megnéztem több száz hasonlóan hosszú rajzfilmet a neten, és rendszeresen kielemeztem a szerkezetüket. Mostanra már megírtam tizenkét részt, ebből hat el is készült, úgyhogy szert tettem némi rutinra.

A szereplők viccesek, és persze élnek az antihős klisével is, ráadásul egyik régi regényed szereplője, Pati patkány inkarnációja is megjelenik. Hogyan és miért épp egy malacból és egy patkányból lett szuperhős?

Néha nehéz eldönteni, hogy valaki antihős-e vagy hős. Nemrég néztem meg újra a Tim Burton féle *Batman visszatért*, és szinte sokkolt, milyen személyiségzavaros az összes főszereplője, jók és rosszak egyaránt. Szóval szerintem szinte minden valamirevaló szuperhősnek van sötét oldala, ráadásul néha igazi antihősként viselkednek – kivéve talán Amerika kapitányt. Egyébként nem csak Pati patkányt emeltem át ebbe a könyvbe,

Szupermalacnak is megvan a maga előzménye: *A kék hajú lány*ban szerepel egy szárnyas malacot ábrázoló rajz, innen jött a repülő malac ötlete. Csak hát egy igazi szuperhős szárnyak nélkül repül.

A Viharlovag – Fekete eső című, sorozatnak induló regényed nem folytatódott, pedig ott is egy új, izgalmas világba lépsz be...

A Viharlovagot két évre teljesen kiszorítottam az életemből, de annyira, hogy író-olvasó találkozókon sem voltam hajlandó róla beszélni. Úgy éreztem, ez a regény a legnagyobb kudarcom, semmi értelme nem volt több mint két évet szánnom rá az életemből. Nemrég azonban a kezembe került, egy lendületből elolvastam a feléig, és meglepően szórakoztatónak találtam. Egy író barátom szerint annak idején rosszul olvastam a saját könyvemem, mert ez nem fantasy – annak tényleg nem volna jó –, hanem inkább egy vicces meseregény, csak kár, hogy némileg összecsaptam a végét. De igazából már mindegy, hogy milyen a Viharlovag: ennyi idő elteltével már nem érdemes folytatni.

Amikor szerkesztesz és amikor írsz, az nyilván két egészen eltérő attitűdöt kíván, hogyan hatnak ezek egymásra?

Az írás a szerelmem, a szerkesztés a munkám. Olyan vagyok, mint egy zenész, aki mellesleg zenét is oktat, és időnként tanul ezt-azt a tanítványaitól, illetve a tanítás formában tartja. Érdekes, hogy íróként rengeteget változtatok egy-egy szövegen, szerkesztőként viszont legendásan keveset javítok, inkább a szókratészi „bábáskodó módszerben” hiszek, vagyis kérdésekkel, beszélgetéssel segítem a szerzőt abban, hogy világra hozza a saját gondolatait.

Meddig tart Csócsó és Pati története?

A rajzfilm tizenhárom részes lesz, és a végén szeretnék Máli Csabával az epizódokból összeállítani egy egész estés filmet. Erre van pályázati pénz – persze csak akkor, ha elnyerjük. Már az epizódok készítésénél odafigyelünk arra, hogy a kisebb sztorikból majd össze tudjunk rakni egy nagyobb ívű történetet.

Min dolgozol mostanában, ha éppen nem rajzfilmet csinálsz vagy szerkesztesz?

Azt tervezem, hogy nem írok többé gyerekeknek – a *Szupermalac és Ūrpatkány* trilógia az utolsó nekik szóló munkám –, és szeretnék szépen búcsúzni. Jelenleg egy felnőtteknek szóló színdarabon dolgozom, valamint egy több mint száz éven átívelő regényen. Bár nem váltam azzá a sikeres és imádott íróvá, aki gyerekkoromban szerettem volna lenni, viszont mégiscsak író lettem, s ezért hálával tartozom minden olvasómnak és okos kritikusunak. Negyvennégy éves vagyok – én már csak azokat a történeteket szeretném megírni, amelyek valóban fontosok nekem.

